

Władysław Kret

Sprawozdanie z sesji naukowej "Czyń co widzisz" poświęconej św. Jadwidze Królowej, odbytej w Bieczu 7 czerwca 2004 r.

Resovia Sacra. Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej 11, 303-306

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Władysław Kret

**SPRAWOZDANIE Z SESJI NAUKOWEJ „CZYŃ CO WIDZISZ”
POŚWIĘCONEJ ŚW. JADWIDZE KRÓLOWEJ, ODBYTEJ
W BIECZU 7 CZERWCA 2004 R.**

W Bieczu, uroczym miasteczku Podkarpacia, znajduje się średniowieczny szpital Św. Ducha, jedyny z zachowanych w niezmienionej formie architektonicznej, tej klasy. Jest też jednym z nielicznych wolnostojących budynków z tamtych lat. Jego historia to bogaty obraz Polski minionych wieków w dziedzinie świadczenia miłosierdzia chrześcijańskiego oraz szpitalnictwa. Niestety „Stan ostatniego średniowiecznego szpitala małopolskiego jest zatrważający. Pozbawiony od wielu lat użytkownika, zapomniany przez lokalne władze i zaniedbany przez służby konserwatorskie, narażony na akty wandalizmu i niszczący wpływ czynników atmosferycznych ulega szybkemu procesowi dewastacji i rujnacji. Oryginalne części muru oraz kamieniarki są silnie zwietrzone i zawilgocone, pękają stalowe liny spinające ściany szpitala, systematycznie zapadają się sklepienia piwnic. Należy podkreślić, iż drastyczna ingerencja pracowni konserwatorskich silnie oszpeciła bryłę budynku, a liczne badania archeologiczne i architektoniczne zachwiały jego statykę. Mimo zmian i złego stanu zachowania szpital biecki, z racji swych walorów architektonicznych i unikatowości w ramach budownictwa szpitalnego, zasługuję z pewnością na zachowanie i ochronę” – pisał Andrzej Laskowski na łamach *Teki Krakowskiej*.

Tę zapomnianą i zdewastowaną średniowieczną *perelkę* wydobył biskup rzeszowski Kazimierz Górny, wielki czciciel bł. Jadwigi Królowej, jeszcze z czasów pełnienia posługi biskupiej w Krakowie. Z okazji kanonizacji Królowej Jadwigi w 1997 r. przez papieża Jana Pawła II, postanowił ratować ten niezwykle cenny dla kultu św. Jadwigi w diecezji rzeszowskiej obiekt.

Początkowe zadania w tym kierunku podjął Caritas diecezji rzeszowskiej ale z powodu trudności w pozyskiwaniu funduszy na rewitalizację budynku zawiązała się Fundacja na rzecz szpitala Ubogich w Bieczu im. św. Jadwigi Królowej, w skład której weszły osoby duchowne i świeckie.

Podstawową sprawą dla prowadzenia prac przy budynku było wykonanie planów budowlanych i otrzymanie pozwolenia na restaurację budynku. Tego trudnego i odpowiedzialnego zadania podjął się krakowski architekt mgr inż. arch. Bogusław Kulka. W 2002 r. zostały one wykonane, a w roku następnym w październiku, po otrzymaniu niezbędnych pozwoleń, rozpoczęły się prace przy średniowiecznym obiekcie, prowadzone przez specjalistyczną firmę z Krakowa. Od tego też czasu wspólnota parafialna Kolegiaty bieckiej rozpoczęła codzienną modlitwę o pomyślny przebieg i błogosławieństwo Boże dla prowadzonych robót.

Kolejną formą aktywizowania zagadnienia kultu św. Jadwigi oraz rewitalizacji obiektu szpitalnego, była zorganizowana przez Prezesa Fundacji, proboszcza Kolegiaty w Bieczu i prepozyta Bieckiej Kapituły Kanonickiej, sesja naukowa poświęcona św. Jadwidze Królowej. Zaproszenie do udziału w niej przyjęli: ks. prof. dr hab. Józef Mandziuk – UKSW Warszawa; s. dr Adelajda Sielepin – PAT Kraków; mgr inż. arch. Andrzej Gaczol – wieloletni wojewódzki konserwator Małopolski oraz mgr Gabriela Ślawska – historyk.

Sesję naukową rozpoczęto modlitwą do św. Jadwigi Królowej. Po jej zakończeniu gospodarz spotkania ks. dr Władysław Kret przywitał zaproszonych Prelegentów oraz zgromadzoną w Kolegiacie młodzież miejscowych szkół średnich i wiernych parafii Bożego Ciała. Następnie, jako wprowadzenie do referatów, nakreślił przed zgromadzonymi sylwetkę św. Jadwigi, w jej wymiarze historycznym i duchowym.

Pierwszy wykład wygłosił ks. prof. dr hab. Józef Mandziuk, który bardzo fachowo i sugestywnie nakreślił słuchaczom szeroki kontekst świadczenia miłości miłosiernej: *Dobroczynność chrześcijańska w Polsce w epoce średniowiecza*. W swoim wystąpieniu Prelegent wskazywał na wiele pięknych cech epoki średniowiecza odnajdywanych w dziedzinie miłosierdzia chrześcijańskiego, świadczonej zgodnie z zasadą religijną; *res sacra miser* – ubogi jest rzeczą świętą. Wskazał na przyczyny ubóstwa tamtych lat, którymi były choroby, epidemie, pożary i inne klęski żywiołowe prowadzące ludzi w konsekwencji do głodu i nędzy. W tym kontekście omówił domy dla ubogich i starców, bezdomnych i chorych, pielgrzymów, sierot i porzuconych dzieci – nazywanych szpitalami. Ponadto domy opieki dla niezamężnych kobiet i wdów pozostających bez środków do życia – nazywanych przytułkami. Ukazał też rolę bractw szpitalnych oraz zakonów powołanych

do sprawowania opieki nad chorymi jak też udział duchowieństwa świeckiego. Całość wykładu ukazała słuchaczom pobożność ludzi epoki średniowiecza wyrażająca się pięknymi aktami świadczenia miłosierdzia chrześcijańskiego wszystkim pozostającym w potrzebie, z myślą przykazania miłości Pana Boga i bliźniego.

Drugi wykład na temat: *Św. Jadwiga szafarką miłosierdzia i dobroci* – wygłosiła s. dr Adelajda Sielepin. W swoim wystąpieniu zarysowała dominującą cechę osobowości Królowej Jadwigi – miłosierdzie chrześcijańskie. Zauważyła, iż św. Jadwiga w każdym człowieku widziała Chrystusa i służyła mu jak samemu Panu. To sprawiło, że otaczała jednakową opieką wszystkie stany, czego świadectwa odnajdujemy w dokumentach z tamtych lat. Z tych racji nazywano Jadwigę matką, gdyż przypominała w działaniu Maryję, która zawsze potrafiła zauważyć kłopotliwe dla bliźniego sytuacje i przyjść z pomocą. Wykład, poparty wieloma wypowiedziami charakterystycznymi dla średniowiecza, wyłonił przed słuchaczami postać św. Jadwigi, jako wspaniałej władczyni Polski kierującej się w swoim życiu miłosierdziem.

Trzeci referat pt.: *Święta Jadwiga Królowa a Biecz* – wygłosiła mgr Gabriela Ślawska. W swoim wystąpieniu ukazała słuchaczom związki Królowej Jadwigi z Bieczem, w którym to grodzie kilkakrotnie przebywała. W czasie tych pobytów Królowa żywo interesowała się sprawami mieszkańców w min. mieszkańców oraz funkcjonowaniem urzędów miejskich, szkoły, kościoła i szpitala. Ta niezwykła troska o poddanych sprawiła, że żyje ona nadal w pamięci mieszkańców Biecza, a szczególnie w fundowanym przez nią budynku szpitala Św. Ducha.

Przedmiotem kolejnego wykładu były: *Architektoniczno-konserwatorskie aspekty adaptacji budynku zabytkowego szpitala Św. Ducha w Bieczu*, który wygłosił mgr inż. arch. Andrzej Gaczoł. Długoletni Wojewódzki Konserwator Małopolski ukazał historię średniowiecznego obiektu oraz podejmowanych w nim, w minionych latach, przygotowawczych prac do podjęcia remontu i adaptacji. Przedstawił następnie wyniki częściowo przeprowadzonych badań archeologicznych, z których można odczytać przynajmniej w przybliżeniu bogatą historię budynku. Omówił też wyposażenie wnętrza szpitala i konieczność prowadzenia w nim prac restauracyjnych, jako jedyne z zachowanych jeszcze średniowiecznych szpitali. Na koniec zaproponował kilka zaleceń budowlano-konserwatorskich.

Ostatni wykład: *Czynności podejmowane dla szerzenia kultu św. Królowej Jadwigi i rewitalizacji szpitala Św. Ducha w Bieczu* zaprezentował ks. dr Władysław Kret. Przedstawił on początki powstania Fundacji na rzecz Ubogich im. św. Jadwigi Królowej w Bieczu oraz działania podejmowane

w celu uratowania szpitala Św. Ducha, obecnie nazywanego jej imieniem. Słuchacze zostali zapoznani z dotychczasowymi osiągnięciami Fundacji w postaci m.in.: wykonania planów restauracji obiektu, otrzymania pozwolenia na prowadzenie prac, pozyskiwanie niezbędnych środków materialnych, przebiegiem dotychczasowych prac. Słuchacze zostali zapoznani również z wieloma kłopotami i przeciwnościami towarzyszącymi tej inwestycji. Usłyszeli też informację o innych formach działalności duszpasterskiej, dotyczących szerzenia kultu św. królowej Jadwigi, prowadzonej przez kapłanów w parafii Bożego Ciała w Bieczu.

Na zakończenie sesji głos zabrał burmistrz miasta Biecza mgr Kazimierz Grzesiak, który pogratulował organizacji spotkania naukowego i wygłoszonych referatów. Podkreślił też szczególną rolę królowej Jadwigi dla królewskiego miasta Biecza również w dzisiejszych czasach oraz zapewnił o pomocy ze strony Samorządu miasta, w restauracji szpitala św. Jadwigi.

Spotkanie w świątyni zakończyło się wspólną modlitwą o Boże błogosławieństwo w pomyślnej rewitalizacji średniowiecznego obiektu. Następnie część uczestników sesji przeszła do budynku, gdzie oglądnęli efekty dotychczas wykonanych prac.